WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 21 grudnia 2018 r.

ZP-NKWR.431.2.4.2018.EK

Pani
Alicja Szulska
Dyrektor
Zespołu Koedukacyjnych Placówek
Opiekuńczo – Wychowawczych
typu socjalizacyjnego
„Wspólnota Dziecięca Gromadka"
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza
„Alfa"
Nowa Ruda

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 19 – 21 listopada 2018 r. na podstawie art. 122 i art. 186 pkt 3 lit. a i b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej „ustawą", (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998, ze zm.) kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca i Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Zespole Koedukacyjnych Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych typu socjalizacyjnego w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Alfa" w Nowej Rudzie przy ulicy A. Fredry 47/2, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Domem" lub „Placówką".

Przedmiotem kontroli była ocena przestrzegania przez Placówkę standardów opieki i wychowania, przestrzeganie praw dziecka oraz zgodność zatrudniania pracowników jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 5 czerwca 2018 roku przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2018 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 listopada 2017 r. do dnia 19 listopada 2018 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Alicja Szulska odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń złożonych przez Dyrektora Placówki, akt osobowych w zakresie dokumentacji potwierdzającej kwalifikacje zawodowe, wizji lokalnej Placówki oraz rozmów z wychowankami i pracownikami. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli pod nr 44. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu" należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720).

Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Alfa" działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego Nr PS-IS.9423.3.2013 z dnia 7 marca 2013 roku i jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, zapewniającą miejsca dla 14 wychowanków.
W dniu kontroli w ewidencji wpisanych było 10 dzieci, wszystkie w wieku powyżej 10 roku życia, z tego w Placówce na co dzień przebywa 4 podopiecznych. Natomiast w okresie objętym kontrolą, w lutym 2018 r. przyjęto w trybie interwencyjnym trzyosobowe rodzeństwo w wieku poniżej 10 roku życia, które od sierpnia 2018 r. przekierowano do rodzinnych form pieczy zastępczej. Również w okresie objętym kontrolą jeden z podopiecznych usamodzielnił się i opuścił Placówkę we wrześniu 2018 r. *(dowód: akta kontroli str. 18-19)*

Placówka usytuowana jest w czterokondygnacyjnym budynku, będącym siedzibą jednocześnie jeszcze dwóch innych placówek opiekuńczo – wychowawczych wchodzących w skład Zespołu Placówek: „Sigma", „Omega". Wszystkie zajmują wyodrębnione części budynku, stanowiące oddzielne mieszkania. Placówka „Alfa" zajmuje jedno ze skrzydeł III piętra. Na ogrodzonym podwórku dzieci mają także teren zielony, na którym mogą spędzać czas wolny.
W Placówce „Alfa" wygospodarowano:

- Dziewięć pokoi:
  - jeden trzyosobowy (obecnie niezamieszkany), wyposażony w 3 łóżka, 3 szafy, stolik, regaliki, szafki nocne;
  - pięć jednoosobowych, każdy wyposażony w łóżko, biurko, szafy, szafki, regały lub komody;
  - trzy dwuosobowe, każdy wyposażony w dwa łóżka, dwa biurka, szafy, szafki, regały lub komody;

Pokoje dzieci były czyste, przytulne, kolorowe, ich wystrój obrazował zainteresowania dzieci, były w nich zabawki, książki oraz inne przedmioty należące do podopiecznych.

- część wspólną, tzw. część rekreacyjną - świetlicę – wyposażoną w dużą narożną kanapę, wersalkę, fotel, 2 pufy, stolik, regały z książkami, telewizor. Pomieszczenie w wystroju przytulne, ciepłe, zachęcające do wypoczynku;
- kuchnię z jadalnię (znajdującą się na tej samej przestrzeni co świetlica, odgrodzona od niej regałem), urządzoną i wyposażoną w sprzęty kuchenne (kuchenka, lodówka, zlew, zmywarka, mikrofala, szafki kuchenne), duży stół i 12 krzeseł, wychowankowie mogą w niej swobodnie przygotowywać posiłki lub odgrzewać je, jest równocześnie miejscem odrabiania lekcji i nauki dla dzieci;
- 2 łazienki – oddzielna dla chłopców i dziewcząt, obie wyposażone identycznie: z jedną toaletą, jednym prysznicem, dwoma umywalkami, pralką, szafkami;
- w holu znajdują się wieszaki na odzież wierzchnią oraz szafy na ubrania;
- magazynek na przechowywanie różnych rzeczy niezbędnych do funkcjonowania Domu (pościel, ręczniki, zapasowe ubrania, naczynia, itp.).

W budynku na I piętrze znajduje się część administracyjna Zespołu Placówek, w której są gabinety: dyrektora, kadrowej, księgowej, pedagoga oraz pomieszczenia do dyspozycji wychowanków wszystkich Placówek: biblioteka wyposażona w liczny zbiór książek oraz komputer, duża świetlica wykorzystywana w trakcie zbiorowych imprez. Ponadto w przyziemiu (niski parter) jest ogólna stołówka i kuchnia obsługująca Zespół Placówek, gabinet psychologa, pokój do zajęć stolikowych, sala zajęć ruchowych, siłownia, łazienka, aneks kuchenny.

Powyższe pozwala stwierdzić, że standardy bytowe zapewniane przez Placówkę są odpowiednie, zgodne z wymaganiami określonymi w § 18 ust. 3 rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. *(dowód: akta kontroli str. 20-21)*

W okresie objętym kontrolą liczba dzieci w Placówce nie przekroczyła 14, a w dniu kontroli umieszczonych było 10 wychowanków. Dokonując analizy grafików pracy wychowawców za miesiące: listopad 2017 r. oraz marzec i październik 2018 r. ustalono, że dyżury odbywały się systemie 8 godzinnym, tj. od godziny 6.00 do 14.00, następnie od 14.00 do 22.00 i nocny od 22.00 do 6.00. Wszystkie dyżury obsadzane były prawidłowo przez jednego wychowawcę. Placówkę w godzinach od 6.00 do 22.00 obsługuje naprzemiennie 3 stałych wychowawców, z tego jeden jest koordynatorem, w nocy dyżury pełnili zwykle pedagog, wychowawcy nocni, sporadycznie dyrektor.

Z dokumentacji specjalistów wynika, że w trakcie prowadzanych przez nich zajęć, pod opieką pedagoga i psychologa nie przebywało więcej niż 6 dzieci jednocześnie. Mając na uwadze powyższe w Placówce przestrzegany był § 10 ust. 2 i 3 rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 22 – 24, 44-48)

Analiza przedstawionej podczas kontroli dokumentacji potwierdziła, że w Domu przestrzegana była norma § 16 rozporządzenia, ponieważ każdy z zatrudnionych wychowawców kierował procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci, co potwierdzał złożony podczas kontroli wykaz imienny poszczególnych dzieci i przypisany im opiekun.

(dowód: akta kontroli str. 18)

Zgodnie z zapisem § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej psycholog lub pedagog sporządza diagnozę psychofizyczną. Podczas kontroli stwierdzono, że zatrudniony w Placówce psycholog, pedagog zgodnie z obowiązującymi przepisami opracowali ww. dokument dla wszystkich dzieci. Przedstawione diagnozy zawierały obszary wskazane w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia, odnosiły się zatem do: mocnych stron dziecka i jego potrzeb, przyczyn kryzysu w rodzinie i jego wpływu na rozwój dziecka, relacji dziecka z najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka, rozwoju dziecka, sytuacji szkolnej. W części dotyczącej wskazań do pracy z wychowankiem i rodziną było odniesienie do: dalszej pracy pedagogicznej z podopiecznym, programu terapeutycznego, pracy z rodziną, przygotowania do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka i przygotowania do usamodzielnienia. Diagnozy są aktualizowane raz w roku. *(dowód: akta kontroli str. 26, 28-29)*

Z treści § 15 ust. 1 rozporządzenia wynika, że po sporządzeniu diagnozy wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka opracowuje plan pomocy. Wśród analizowanych dokumentów (próba kontrolna obejmowała 51% całości, 8 teczek), w trzech była adnotacja o współpracy z asystentem, w kolejnych trzech z pracownikiem socjalnym, a dwie rodziny nie były objęte wsparciem tych osób. Ostatecznie plany były opracowywane na okres 1 roku przez wychowawców na podstawie diagnoz psychofizycznych, po konsultacjach z ww. osobami, z uwzględnieniem opinii z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych oraz rodziców. Ich modyfikacja następowała nie rzadziej niż co pół roku, co było zgodne z § 15 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia, podczas posiedzeń zespołów ds. oceny sytuacji dziecka, na które zapraszani byli każdorazowo przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W jednostkowych przypadkach w planach przy ich modyfikacji brakowało informacji odnośnie współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej lub asystentem. Plany zawierały cel główny

długoterminowy – jeden z czterech określonych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia: powrót do rodziny biologicznej, adopcja, umieszczenie w innej formie pieczy zastępczej lub usamodzielnienie oraz cele szczegółowe krótkoterminowe/długoterminowe i planowane w nich działania. Cele te wyznaczone były w obszarach: sytuacji rodzinnej dziecka i więzi z rodziną, potrzeb opiekuńczych, potrzeb rozwojowych (kompensowanie opóźnień), wzmocnienia pozytywnych i trwałych relacji i związków społecznych w grupie, środowisku rówieśniczym i szkolnym, przygotowania do usamodzielnienia. Zwrócono uwagę, że w wielu dokumentach brakowało dat ich sporządzenia (był okres obowiązywania planu), oraz podpisu osoby sporządzającej (było wskazane kto jest wychowawcą). W żadnym dokumencie nie było podpisu dziecka lub innej adnotacji odnośnie jego wkładu w opracowanie planu. W związku z tym należy w przyszłości wpisywać powyższe informacje. *(dowód: akta kontroli str. 26- 27, 30-31)*

W placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 2 lit. a) – i) rozporządzenia, dla każdego dziecka prowadzi się kartę pobytu zawierającą opis wskazanych obszarów. W Placówce „Alfa" każde dziecko posiadało uzupełnioną kartę pobytu z obszarami zgodnymi z rozporządzeniem. *(dowód: akta kontroli str. 33)*

W Domu zatrudnieni specjaliści psycholog i pedagog - prowadzili dla każdego wychowanka arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. W przypadku dzieci przebywających poza Placówką, wpisy w arkuszach specjalistów poprzedzone były adnotacją, że dane pochodzą z rozmowy z pracownikami MOS, MOW, ZP. Wpisy w dokumentacji były systematyczne, raz lub więcej razy w miesiącu na podstawie obserwacji dziecka i podjętych z nim działań. W związku z tym, że wszyscy podopieczni Placówki wymagają różnego typu zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych, objęci zostali pomocą specjalistów, tych zatrudnionych w Placówce, jak i poza nią. Zakres i tematyka prowadzonego wspomagania odnotowywane były w kartach udziału w zajęciach prowadzonych przez wyżej wymienionych. W związku z powyższym wymóg zapisu § 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 rozporządzenia był w Placówce spełniony. *(dowód: akta kontroli str. 34)*

Obowiązkiem placówki, zgodnie z § 18 ust.1 pkt 1 rozporządzenia, jest zapewnienie wychowankom wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia. W Zespole Placówek działa kuchnia, regularnie nadzorowana przez SANEPID. W kuchni przygotowywane są dwudaniowe obiady z kompotem i w tygodniu są one spożywane w stołówce ogólnej, natomiast w weekendy są wydawane na poszczególne Placówki. Śniadania i kolacje są robione przez dzieci z pomocą wychowawców z produktów pobranych z kuchni, w swoich aneksach kuchennych, zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia. Również w ramach

zajęć kulinarnych dzieci uczą się gotować. Zdarzają się także sytuacje, że pracownicy kuchni przygotowują również dania na kolacje, np. pasty lub sałatki. Na podwieczorki zwykle są słodkie bułeczki, ciasta pieczone w kuchni, owoce, kisiel, itp. W sumie w Domu jest pięć posiłków, oprócz wymienionych powyżej, także drugie śniadanie. W myśl § 18 ust. 1 pkt 9 rozporządzenia, produkty które pozostają po posiłkach są przechowywane w lodówce i są dostępne dla dzieci w przypadku, gdyby były głodne. Wychowankowie potwierdzili powyższe w rozmowach z kontrolującymi, jak również potwierdzili możliwość zrobienia posiłku, korzystania z kuchni, otrzymywania także owoców, cyt.: *„jest urozmaicone jedzenie", „jest dostęp do jedzenia", „lodówka jest otwarta"*. Wszystkie dzieci chwaliły jakość posiłków, cyt.: *„jedzenie jest dobre, jest wystarczająca ilość", „są dokładki", „nie ma obiadu, dania, które mi nie smakuje"*. Nie było w Placówce podopiecznych, którzy wymagali ze względów kulturowych czy religijnych specjalnego wyżywienia. Nie zdarzyła się też, w myśl § 18 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia sytuacja, w której byłaby potrzeba zaopatrzenia podopiecznych w środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Można zatem przyjąć, że wyżywienie jest właściwie zbilansowane i dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 35-36, 70-74)

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, placówka powinna umożliwić wychowankom dostęp do opieki zdrowotnej. Z wyjaśnień Dyrektora oraz analizy dokumentacji wynika, że Placówka współpracuje z Przychodnią Pediatryczną przy ul. Szpitalnej w Nowej Rudzie. Tam na bieżąco są konsultowane dzieci. Wychowankowie objęci są szczepieniami według kalendarza, badaniami wstępnymi, profilaktycznymi oraz związanymi z diagnostyką w trakcie choroby. Lekarstwa w Domu są przechowywane w zamkniętym pomieszczeniu (magazynku) w metalowej, zamykanej na klucz szafce, dostępnej tylko dla pracowników.
W okresie objętym kontrolą udzielono wychowankom konsultacji u specjalistów, z których większość przyjmuje poza Nową Rudą (Bielawa, Kłodzko, Polanica, Wrocław):

- psychiatra – dla 2 podopiecznych są stałe konsultacje tego specjalisty;
- alergolog – 2
- neurologa – 1
- chirurg - 3
- endokrynolog – 1
- ortopeda – 2
- dermatolog – 1
- urolog – 1.

Nie było potrzeby zaopatrywania dzieci w produkty lecznicze, o których mowa w § 18 ust.1 pkt 3 rozporządzenia, natomiast w myśl § 18 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia, niektóre dzieci wymagały wyrobów medycznych – czterech wychowanków okularów, 1 osoba leków przeciwalergicznych, co też im zapewniono. Dzieci w rozmowach potwierdziły, że w przypadku konieczności są konsultowane z lekarzem, chodzą do Przychodni, podawane są im leki, cyt.: *„do stomatologa chodzimy co pół roku na przeglądy", „w razie choroby idziemy do przychodni:", „dziś mam wizytę u ortopedy".*

Wobec powyższego, Placówka zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 2 - 4 rozporządzenia, zapewniała dzieciom dostęp do opieki zdrowotnej oraz zaopatrywała w leki, wyroby medyczne, jeśli takie były wymagane. *(dowód: akta kontroli str. 37-39, 70-74)*

Wychowankowie zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 10 lit. a rozporządzenia, realizowali obowiązek szkolny i w zależności od wieku uczęszczali do następujących szkół:

- Szkoła Podstawowa przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym we Wrocławiu – (1 wychowanek),
- Szkoła Podstawowa przy Szpitalu Psychiatrycznym w Międzyrzeczu (1 wychowanek),
- Szkoła Podstawowa przy SOSzW w Polanicy Zdroju (1 wychowanek),
- Gimnazjum przy Zakładzie Poprawczym w Głogowie (1 wychowanek),
- Gimnazjum przy OHP w Mysłakowicach (1 wychowanek),
- Zespół Szkół Zawodowych – Noworudzka Szkoła Techniczna (4 wychowanków),
- Zespół Szkół Zawodowych przy MOW w Szklarskiej Porębie (1 wychowanek).

W okresie objętym kontrolą żaden z wychowanków nie korzystał z indywidualnego nauczania. Wszyscy mieli zapewnioną pomoc w odrabianiu lekcji. Nauka własna, według obowiązującego planu dnia odbywała się codziennie (od pon. do pt.) po południu. Wówczas wychowawcy uczestniczyli w przygotowaniu dzieci do zajęć szkolnych w dniu następnym. W przypadku indywidualnych potrzeb podopiecznych w zakresie nauki, pomoc wychowawcy była udzielana w każdym momencie. Na terenie szkół 3 podopiecznych korzystało z zajęć wyrównawczych, a dodatkowo jeden z wychowanków codziennie po szkole, do godziny 17.00 uczestniczył w zajęciach na terenie Świetlicy Kuratorskiej Pracy z Młodzieżą w Nowej Rudzie, do których był zobligowany postanowieniem sądowym. Wychowawców w douczaniu dzieci wspomagali psycholog i pedagog. Obaj specjaliści prowadzili także zajęcia indywidualne i grupowe. Problemy najczęściej występujące w Placówce dotyczyły zachowań aspołecznych oraz uzależnień. Zatem tematyka przeprowadzonych zajęć grupowych dotyczyła: szkodliwości używania środków odurzających, poprawnego zachowania (w tym podczas wypoczynku

wakacyjnego), bezpiecznego poruszania się po sieci, problemów wieku dorastania u chłopców i kulturalnego zachowania się w stosunku do dziewcząt, zdrowego trybu życia i higieny psychicznej oraz działalności Rzecznika Praw Dziecka. W zajęciach indywidualnych z pedagogiem w okresie objętym kontrolą uczestniczyły 4 osoby, z psychologiem 3 osoby, a podopieczni przebywający w MOW/MOS/SOSW/ZP uczestniczyli w zajęciach na terenie tych ośrodków. Wychowankowie szczególnie zagrożeni lub u których stwierdzono uzależnienie od środków odurzających zostali poddani terapii w Poradni Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży „Sango" w Ząbkowicach Śląskich (4 osoby) i w Poradni Uzależnień „Euromed" w Bielawie. Na dzień kontroli 2 wychowanków nadal uczestniczyło w tej terapii. Wobec powyższego Placówka zapewniała wychowankom dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia.

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia, placówka ma również obowiązek zapewnić wychowankom zaopatrzenie w podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Ustalono, że w Domu uczniowie byli zaopatrywani w podręczniki, które nie były zapewniane przez szkołę. Przybory szkolne wydaje się dzieciom w dniu rozpoczęcia nauki oraz na początku drugiego semestru, a uzupełniane są na bieżąco, co także potwierdziły rozmowy z dziećmi.

(dowód: akta kontroli str. 40,42-49)

Placówka także, w myśl § 18 ust. 1 pkt 13 i pkt 14 rozporządzenia, ponosi wszelkie opłaty za pobyt dzieci poza nią oraz za przejazdy. W wielu sytuacjach podopieczni są przewożeni samochodem służbowym do miejsc docelowych, tylko nieliczni korzystają z komunikacji publicznej (np. dojazd do OHP). W trakcie kontroli przedstawiono faktury, świadczące o ponoszonych kosztach za wyżywienie wychowanków przebywających np. w MOS/MOW *(dowód: akta kontroli str. 50-52)*

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. b rozporządzenia, placówka opiekuńczo – wychowawcza powinna zapewnić dzieciom zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego. W związku z tym, że w „Alfie" są starsze dzieci (najmłodsze ma 12 lat, a z tych stale przebywających w Placówce – 14 lat), czas wolny chętnie spędzają przy komputerze (4 laptopy), na „gierkach" lub rozmowach telefonicznych. Natomiast w ramach realizacji § 18 ust. 1 pkt 12 rozporządzenia, wychowawcy organizowali wychowankom zajęcia pozalekcyjne i rekreacyjno – sportowe, do których przykłada się dużą uwagę, tak by czas wolny spędzić w najbardziej aktywny i racjonalny sposób, tym samym dając podopiecznym właściwe wzorce zachowania. Dzieci miały prawo wyboru takich zajęć zarówno w szkołach jak i w innych instytucjach.

W porze letniej mają na podwórku dostęp do trampoliny, basenu dmuchanego, na wyposażeniu jest także sprzęt sportowy: skakanki, badminton, piłki, rowery, rolki, hulajnogi, w zimie również narty i łyżwy. Organizowane są wyjścia na boisko szkolne, na kryte baseny (Jugów, Słupiec), do kin, teatru, na kręgle. Z okazji dnia dziecka najczęściej są wyjazdy w odleglejsze miejsca, np. do Wrocławia. W dni wolne od nauki dzieci często uczestniczą w rajdach pieszych lub rowerowych, np. na Wzgórza Włodzickie, do Sokolca, do Czech. W okresie ferii zimowych na narty podopieczni jeżdżą do Rzeczki, Sokolca, Przygórza. Ponadto w Domu mają też do dyspozycji książki z biblioteki, gry planszowe, play station i uczestniczą w konkursach organizowanych na jego terenie - np. fotograficznym. Dzieci w rozmowach mocno akcentowały wielość i różnorodność tych propozycji, akcentując duży wkład i zaangażowanie jednej z wychowawczyń w te działania, cyt.: *„pani Ewa bardzo lubi wycieczki, do Polanicy, do Czech na rowerach", „uczestniczymy w mieście na różnych imprezach", „jeździmy na rajdy", „chodzimy na kijki, do siłowni", „mamy wyjścia do kina", „są rajdy i ogniska".*

Wizja lokalna jednostki potwierdziła natomiast, że w pokojach podopiecznych znajdowały się przedmioty i sprzęty dostosowane do wieku oraz zainteresowań wychowanków.

Wychowankowie uczestniczą także w różnych wycieczkach i imprezach organizowanych na terenie szkół (wycieczka do Francji, do Zatoru – Energolandii, zielona szkoła w Głębinowie). Regularnie na zajęcia do siłowni uczęszcza 1 wychowanek, inny na naukę śpiewu do Miejskiego Ośrodka Kultury. *(dowód: akta kontroli str. 53-55, 70-74)*

Rozmowy indywidualne z podopiecznymi potwierdziły, że zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. a i lit. c rozporządzenia, dzieci były wyposażone w odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku oraz środki higieny osobistej, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. Ubrania zakupione dla wychowanka odnotowywane były w jego karcie odzieżowej, znajdującej się w dokumentacji i potwierdzone podpisem wychowawcy i dziecka. Zakupy odzieżowe dla młodszych dzieci dokonywane były w ich obecności, aby mogły one decydować o ich wyborze. Starsi wychowankowie mogą otrzymywać środki na odzież i samodzielnie dokonywać zakupów. Najczęściej udawali się w tym celu do galerii handlowej w Kłodzku. Garderobę uzupełniano na bieżąco. Dzieci nie wnosiły większych uwag co do odzieży i panujących w tym obszarze praktyk. Wskazały, że cyt.: *„gdy potrzebuję środków higienicznych zgłaszam to wychowawcy", „cztery razy do roku, według pór roku są robione zakupy z wychowawcą", „ostatnio kupili mi na jesień buty, kurtkę, spodnie, zakupy odnotowujemy w karcie odzieży", „wybieram ubrania w galerii w Kłodzku", „co jakiś czas dostaję pieniądze i idziemy na zakupy".* *(dowód: akta kontroli str. 56, 70 -74)*

Na podstawie § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim dzieciom kwotę pieniężną do własnego dysponowania. Jej wysokość nie powinna być niższa niż 1% i nie wyższa niż 8% kwoty odpowiadającej kwocie, o której stanowi art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. Dokonując analizy przedstawionej podczas kontroli dokumentacji, tj. „Regulaminu kieszonkowego" oraz list wypłat ustalono, że kwota wyjściowa dla wychowanków kształtowała się od 13 zł do 20 zł. Z informacji uzyskanych od Dyrektora jednostki oraz dzieci wynika, że kieszonkowe mogło ulec zwiększeniu, np.: za dobre zachowanie czy realizację obowiązku szkolnego, a także zmniejszeniu do minimum określonego w ustawie – za ucieczki ze szkoły, słabe oceny, złe zachowanie, stosowanie przemocy, niszczenie mienia. Otrzymanie pieniędzy wychowankowie potwierdzali podpisem na listach wypłat. W rozmowach indywidualnych z podopiecznymi potwierdzono informację, że dostają oni kwoty pieniężne w wysokości zgodnej z rozporządzeniem i nie byli w sytuacji by odebrano im kieszonkowe. Wychowankowie przebywający poza Placówką otrzymywali kieszonkowe za pośrednictwem przelewu bankowego lub podczas pobytu w niej na przepustkach.

W punkcie 9 Regulaminu Kieszonkowego stwierdzono zapis niezgodny z przytaczanymi zapisami rozporządzenia, cyt.: „Wyrządzenie przez wychowanka szkody na rzecz placówki, Zespołu, koleżanek, kolegów może stać się powodem przeznaczenia części kwoty kieszonkowego /powyżej 1%/ na pokrycie kosztów strat". Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia, placówka powinna zapewnić wszystkim dzieciom kwotę pieniężną do własnego dysponowania. W związku z tym wychowanek powinien sam decydować o swoim kieszonkowym. Dyrektor na etapie planowania wypłat kieszonkowego może ustalić indywidualną kwotę dla podopiecznego, już pomniejszoną do minimum 1 %, co byłoby zgodne z pkt 4 ww. Regulaminu. Wobec powyższego zapisy Regulaminu należy doprowadzić do zgodności z ustawą i rozporządzeniem. *(dowód: akta kontroli str. 56-67, 70-74)*

Przedmiotem kontroli była także ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami. Dokonując analizy akt osobowych ustalono, że w okresie objętym kontrolą w jednostce zatrudnionych było 6 wychowawców (w różnym wymiarze etatu), 2 pedagogów (również w różnym wymiarze etatu), 1 psycholog w wymiarze pełnego etatu. Wszyscy posiadali stosowne kwalifikacje (art. 98 ust. 1 pkt 1, pkt 2 i pkt 3 ustawy) oraz złożyli oświadczenia, o których stanowi art. 98 ust. 3 pkt 1 - 4 ustawy. Dyrektor Placówki zatrudniona na pełny etat posiadała kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 3 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 68)

Zgodnie z normą art. 100 ust. 4a ustawy, Dyrektor Placówki w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, winien złożyć do właściwego sądu wniosek o wszczęcie z urzędu postępowania o ponownie wydanie zarządzeń wobec dziecka. W kontrolowanej jednostce trójka wychowanków przebywających ponad 18 miesięcy ma uregulowaną sytuację prawną, w przypadku dwóch rodzice nie żyją i dzieci zgłoszono do ośrodka adopcyjnego, a jeden osiągnął pełnoletność. *(dowód: akta kontroli str. 41)*

Przeprowadzony wywiad sterowany z wychowankami przebywającymi w Placówce miał także na celu zweryfikowania przestrzegania ich praw w zakresie ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, w tym naruszania nietykalności cielesnej. W rozmowie z inspektorami brało udział 3 podopiecznych (w sumie przebywa w Placówce na co dzień 4, z jednym nie przeprowadzono rozmowy ze względu na bardzo późny powrót z zajęć) w wieku od 16 i 17 lat. Podopieczni byli chętni do rozmowy, dzielili się swoimi uwagami i opiniami.
W rozmowach z kontrolującymi opowiedzieli o panujących w Placówce zwyczajach, swoich zadaniach, przyjętych zasadach, stosowanych karach i otrzymywanych nagrodach. Akceptowali je i mieli świadomość, że muszą się im podporządkowywać. Obowiązki przydzielane dzieciom dostosowywano do ich możliwości i rozwoju. W trakcie rozmowy potwierdzili podtrzymywanie kontaktów osobistych i telefonicznych z członkami rodzin, zawsze, gdy tego chcą. Dzieci mają do dyspozycji swoje telefony lub znajdujące się w Placówce, stwierdzały cyt. *„ze swojego lub z placówkowego można zadzwonić do domu”, „chodzę na przepustki do domu na weekendy”, „mama ma odebrane prawa, ale chodzę do siostry, byłam u niej całe wakacje”*. Bez zastrzeżeń odnieśli się do możliwości korzystania z przepustek i wyjść do domów. Podopieczni mogli samodzielnie wychodzić na przepustki do miasta, młodsze tylko pod opieką wychowawców, w ramach ewentualnych kar wyjścia te mogły być zakazane. W tym zakresie mówiły, cyt. *„w czasie wolnym zapraszam kolegów”, „możemy sami wychodzić poza placówkę”*. Wszyscy objęci byli kształceniem zgodnym z ich wiekiem lub zainteresowaniami. Mogli uczestniczyć w atrakcjach organizowanych na terenie szkół w postaci różnych imprez szkolnych, wyjazdów jednodniowych lub kilkudniowych wycieczek, wypowiedzi dzieci w tym zakresie, zacytowane wcześniej potwierdziły to. Wychowankowie zaprzeczyli występowaniu przemocy wobec nich samych ani nie byli świadkami przemocy wobec innych, cyt. *„nie boje się nikogo dorosłego”, „mam ulubioną osobę, której ufam”, „wystarczy przyzwyczaić się do zasad tu panujących i jest idealnie”*.
W trakcie rozmów zostało potwierdzone wydawanie kieszonkowego, swobodny dostęp do artykułów spożywczych, ponoszenie opłat przez Placówkę za dojazdy do szkoły, przybory szkolne, odzież oraz okazjonalne wycieczki i wyjazdy. Wychowankowie potwierdzili,

że liczono się z ich zdaniem w sprawach ich dotyczących np. poprzez uwzględnianie wyboru odzieży. Potwierdzili również, iż zapewniano im opiekę medyczną oraz otrzymywanie w razie choroby zapisanych przez lekarza leków.

Wobec powyższego należy uznać, że Prawa Dziecka w Domu „Alfa" były przestrzegane. *(dowód: akta kontroli str. 69-74)*

W jednostce kontrolowanej nie stwierdzono występowania nieprawidłowości, w związku z tym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998 ze zm.).

Proszę w terminie do dnia 31 stycznia 2019 roku o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)
ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
Zdrowia i Polityki Społecznej

.....
(kontroler)